

SUNDHEDSSTYRELSEN

Monitorering af tvang i psykiatrien

Opgørelse for perioden
1. januar 2022 – 31. december 2022

Monitorering af tvang i psykiatrien

Opgørelse for perioden

januar 2022 – 31. december 2022

© Sundhedsstyrelsen, 2023

Publikationen kan frit refereres
med tydelig kildeangivelse.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Elektronisk ISBN: 978-87-7014-551-0

Sprog: Dansk

Version: 01

Versionsdato: 1. maj 2023

Design og layout: Sundhedsstyrelsen

Foto: Lars Wittrock for Sundhedsstyrelsen

Udgivet af Sundhedsstyrelsen

Maj 2023

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion	4
1.1. Datagrundlag	
2. Sammenfatning og vurdering	6
2.1. Voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger	
2.2. Frihedsberøvelse blandt voksne	
2.3. Bæltefikseringer, fastholdelser og akut beroligende medicin med tvang	
2.4. Tvangsbehandling	
2.5. Udvikling i tvang blandt børn og unge	
2.6. Opsummering	
3. Resultater	10
3.2 Alle typer tvangsforanstaltninger	
3.3 Bæltefiksering, fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang	
3.4 Tvangsmedicinering	
3.5 Tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse	
Bilagsfortegnelse	26

1. Introduktion

Tvang berører nogle af de mest grundlæggende menneskerettigheder; retten til frihed og respekt for den fysiske og psykiske integritet. Tvang i psykiatrien kan ikke helt undgås, men når tvang udøves, skal det ske så skånsomt som muligt og med størst mulig hensyntagen til patienten, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe.

Udøvelse af tvang skal således altid finde sted under videst muligt hensyn til patientens integritet og værdighed. Psykiatrilovens mindstemiddelsprincip fastlægger, at tvang på en psykiatrisk afdeling ikke må benyttes, før der er gjort, hvad der er muligt for at opnå patientens frivillige medvirken. Derudover skal brugen af tvang stå i rimeligt forhold til det, som man forsøger at opnå – hvis mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige, skal man bruge dem.

Sundhedsstyrelsen har et kontinuerligt fokus på, at brugen af tvang skal reduceres til et minimum for at sikre patienternes selvbestemmelsesret og menneskerettigheder.

Anvendelse af tvang er reguleret i "Lov om anvendelse af tvang i psykiatrien" (psykiatriloven)¹, der giver hjemmel til, at indlæggelse og behandling kan indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke (boks 1).

I 2014 indgik det daværende Ministerium for Sundhed og Forebyggelse en national partnerskabsaftale med regionerne om at halvere brugen af bæltefikseringer samtidig med at den samlede brug af tvang skulle reduceres frem mod udgangen af 2020. Siden da har regionerne arbejdet med at nedbringe brugen af tvang i psykiatrien, og Sundhedsstyrelsen har halvårligt offentliggjort en monitoreringsrapport om anvendelsen af tvang i psykiatrien, hvor styrelsen kommenterer på udviklingen. I partnerskabsperiodens afsluttende rapport, årsrapporten fra 2020, blev det konstateret, at til trods for det store arbejde og regionernes skærpede fokus på området var den samlede brug af tvang under partnerskabsperioden steget, og målene blev altså ikke indfriet.²

Boks 1

Lov om anvendelse af tvang i psykiatrien

Psykiatriloven giver hjemmel til, at indlæggelse og behandling kan indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke. Tvangsindlæggelsen eller tvangstilbageholdelsen må dog kun finde sted, såfremt patienten er sindssyg (psykotisk) eller befinder sig i en tilsvarende tilstand, og det vil være uforsvarligt ikke at frihedsberøve den pågældende af hensyn til patientens helbred eller for at afværge nærliggende fare for patienten selv eller andre. Tvang kan i henhold til psykiatrilovens § 1, stk. 2 udelukkende finde sted i forbindelse med indlæggelse og behandling på psykiatrisk eller børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling på offentlige sygehuse.

Psykiatriloven regulerer en række tvangsforanstaltninger, men det følger af mindstemiddelsprincippet, at tvang ikke må benyttes, før der er gjort, hvad der er muligt for at opnå patientens frivillige medvirken, jf. psykiatrilovens § 4, stk. 1.

Der er to vejledninger, der knytter sig til psykiatriloven, hhv. vejledning nr. 9257 om anvendelse af tvang m.v. i psykiatrien af 19. marts 2023 og vejledning nr. 9256 om registrering af tvang m.v. i psykiatrien af 19. marts 2023.

Fordi tvangsansøgning er så indgribende, er der retssikkerhedsgarantier knyttet til beslutninger om tvangsansøgning. Bl.a. skal patienter, der udsættes for tvang, have beskikket en patientrådgiver, tvangen skal protokolføres og indberettes, og patienten har mulighed for at klage over tvangsindgrebet og skal modtage en eftersamtale.

¹ Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Bekendtgørelse af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien mv.: LBK nr. 936 af 2. september 2019 (Psykiatriloven). Link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/936>

² Monitorering af tvang i psykiatrien, årsrapport 2020

For at understøtte arbejdet med at nedbringe tvang har Sundhedsstyrelsen i 2021 udgivet *Anbefalinger for nedbringelse af tvang for mennesker med psykiske lidelser*³, der tager afsæt i eksisterende forskning, viden og gode erfaringer med at forebygge og nedbringe tvang samt peger på, hvor der kan ske forbedringer i forhold til eksempelvis det tværsektorielle samarbejde.

Ambitionerne for det fremadrettede arbejde med nedbringelse af tvang i psykiatrien er også et fokus i Sundhedsstyrelsens *Fagligt oplæg til en 10-årsplan: Bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser*⁴. Her er et af de ambitiøse faglige mål for den samlede indsats, at børn, unge og voksne med psykiske lidelser udsættes for mindre tvang og magtanvendelse⁵. Endvidere anbefales en række tiltag, som kan bidrage til at nedbringe tvang både før og under indlæggelse.

I *Aftale om en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed*⁶, fra september 2022, er det blevet aftalt, at anvendelsen af tvang i psykiatrien skal nedbringes i løbet af de næste 10 år. I aftalen lægges der op til, at der skal forhandles et nyt partnerskab med Danske Regioners Formandskab og evt. regionerne.

Det er helt afgørende, at den samlede brug af tvang nedbringes i psykiatrien, og at området følges nationalt, regionalt og lokalt på de psykiatriske afdelinger. De kommende målsætninger bør være ambitiøse i forhold til at nedbringe tvang. Sundhedsstyrelsen mener, at tvang skal nedbringes til et absolut minimum.

Sundhedsstyrelsen har igangsat et arbejde med at udvikle en ny tvangsmonitoreringsmodel samt udarbejde faglige anbefalinger til nye tvangsmålsætninger. Den nye tvangsmonitoreringsmodel vil blandt andet have afsæt i opmærksomhedspunkter fra Rigsrevisionens beretning vedrørende indsatsen om nedbringelse af tvang i psykiatrien⁷.

Frem til den nye tvangsmonitoreringsmodel og en ny partnerskabsaftale foreligger, fortsætter en halvårlig offentliggørelse af monitoreringen med enkelte justeringer. Denne monitoreringsrapport er den fjerde rapport i den mellemliggende periode og omhandler anvendelsen af tvang i psykiatrien i

perioden 1. januar 2022 – 31. december 2022. I følgende kapitler angives perioden '2022'.

1.1. Datagrundlag

Sundhedsdatastyrelsen har i samarbejde med regionerne og Sundhedsstyrelsen udviklet den nationale model til monitorering af anvendelsen af tvang, hvor anvendelsen af tvang følges gennem indikatorer inden for følgende udvalgte områder⁸:

- Anvendelse af alle typer af tvang (aggregeret)
- Anvendelse af bæltefiksering
- Anvendelse af remme
- Anvendelse af akut beroligende medicin med tvang
- Anvendelse af fastholdelse
- Anvendelse af tvangsmedicinering
- Anvendelse af personlig afskærmning over 24 timer
- Anvendelse af tvangsinlæggelse
- Anvendelse af tvangstilbageholdelse

De enkelte indikatorer og udviklingen over tid, både nationalt og fordelt på regioner, fremgår af bilag 1⁹. De bagvedliggende data for den samlede monitorering kan downloades på Sundhedsdatastyrelsens hjemmeside.

Rapporten er baseret på data fra Landspatientregisteret (LPR), Danmarks Statistik og Register over Tvang i Psykiatrien (TiP). Ved de fleste indikatorer, er der fastlagt en baseline, som er et simpelt gennemsnit af årene 2011-2013. I de seneste år har Sundhedsstyrelsen derudover medtaget andre indikatorer, hvor der ikke er inkluderet en baseline, men hvor data sammenlignes med data fra 2011. Dette gør sig for eksempel gældende for antal personer pr. 100.000 borgere, hvor der er anvendt bæltefiksering.

En ændring af psykiatriloven i juni 2015 medførte, at det blev obligatorisk at indberette alt tvang for børn og unge fra og med 15 år uanset værges samtykke¹⁰. Grundet denne ændring i registreringspraksis kommenteres der derfor på udviklingen i anvendelsen af tvang blandt børn og unge siden 2015 og ikke siden 2011-2013.

³ Sundhedsstyrelsens anbefalinger for nedbringelse af tvang for mennesker med psykiske lidelser.

⁴ Sundhedsstyrelsens faglige oplæg til en 10-årsplan.

⁵ Her menes tvang i henhold til psykiatriloven og magtanvendelse i henhold til serviceloven.

⁶ Psykiatriaftale_2022_FinalVersion.pdf (sum.dk).

⁷ Rigsrevisionens beretning "Indsats for at nedbringe brug af tvang i psykiatrien" <https://rigsrevisionen.dk/Media/6/2/SR1120.pdf>.

⁸ Sundhedsstyrelsen kommenterer ikke på indikatorer om remme og personlig skærmning over 24 timer, men data kan findes i bilag 1 og 5.

⁹ Data opgjort pr. 100.000 er afrundet til nærmeste hele tal.

¹⁰ Data før 1. juni 2015 inkluderer ikke tilfælde af tvangslignende foranstaltninger med forældresamtykke (magtanvendelse). Sådanne foranstaltninger iværksat mod den mindreåriges vilje, men med informeret samtykke fra forældremyndighedens indehaver, er i den nye psykiatrilov fra 2015 lovpligtige at registrere, mens dette ikke var tilfældet i den tidligere psykiatrilov. Disse registreres nu som magtanvendelse.

2. Sammenfatning og vurdering

Monitoreringen for perioden 1. januar 2022 – 31. december 2022 viser, i tråd med tidligere monitoreringsrapporter som Sundhedsstyrelsen har udgivet, at der stadig er for mange mennesker, der udsættes for tvang i psykiatrien, og at det fortsat er forskelligt, hvor meget tvang, der bliver anvendt på tværs af regionerne. Der ses desuden en generel stigning i anvendelsen af tvang overfor børn og unge. I indeværende kapitel sammenfatter og vurderer Sundhedsstyrelsen udviklingen dels for voksne og dels for børn og unge.

2.1. Voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger

På landsplan er det i løbet af de sidste 10 år ikke lykkedes at reducere antallet af voksne, der udsættes for en eller flere tvangsforanstaltninger. Hvor der i gennemsnit var 5.632 voksne i 2011-2013, som blev udsat for en eller flere tvangsforanstaltninger, var der hhv. 5.444 voksne i 2021 og 5.631 voksne i 2022¹¹.

Region Hovedstaden har i 2022 det højeste antal voksne, der er blevet udsat for en eller flere tvangsforanstaltninger med 142 voksne pr. 100.000 borgere, men er samtidig den region, der har reduceret antallet mest siden 2011-2013. I regionen er der dog sket en markant stigning fra 2021 til 2022 på 9 voksne pr. 100.00 borgere, der udsættes for en eller flere tvangsforanstaltninger. Region Midtjylland har det laveste antal (108 pr. 100.000) i 2022. I Region Nordjylland er antallet steget siden 2011-2013, og der er i 2022 116 voksne, pr. 100.000, der er blevet udsat for en eller flere tvangsforanstaltninger.

I Region Syddanmark er antallet faldet siden 2011-2013, og antallet af voksne, der udsættes for en eller flere tvangsforanstaltninger i Region Syddanmark, er 120 pr. 100.000 borgere i 2022. Slutteligt er antallet af voksne i Region Sjælland stort set uændret siden 2011-2013, og antallet af voksne, der udsættes for en eller flere tvangsforanstaltninger, er i 2022 110 pr. 100.000 borgere.

2.2. Frihedsberøvelse blandt voksne

I 2022 er 3.052 voksne blevet tvangsindlagt, og 2.332 voksne er blevet tvangstilbageholdt. I 2011-2013 blev 2.871 voksne tvangsindlagt og 2.344 voksne tvangstilbageholdt, og udviklingen er således stort set uændret på landsplan. Der ses regionale forskelle ved særligt anvendelsen af tvangstilbageholdelser, hvor Region Hovedstaden ligger højere end de øvrige regioner med 70 voksne, der er blevet tvangstilbageholdt, pr. 100.000 borgere i 2022 mod 37 pr. 100.000 borgere i Region Midtjylland. Det seneste år er både tvangsindlæggelser og tvangstilbageholdelser blandt voksne stort set uændret. Region Sjælland og Region Nordjylland har nedbragt antal voksne, der tvangsindlægges pr. 100.000 borgere, mest siden 2021. I forhold til antal voksne, der tvangstilbageholdes pr. 100.000 borgere, er der sket en stigning fra 63 til 70 i Region Hovedstaden mellem 2021 og 2022.

2.3 Bæltefikseringer, fastholdelser og akut beroligende medicin med tvang

Siden 2011-2013 ses der en generel stigning i anvendelse af fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang. På nationalt niveau blev bæltefiksering, fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang anvendt 19.987 gange i 2022, svarende til en stigning på ca. 22% sammenlignet med 2011-2013.

På landsplan er antallet af personer, der er blevet bæltefikseret, faldet fra 2.035 i 2011-2013 til 1.177 i 2022, hvilket svarer til et fald på ca. 42%. Der er dog sket en stigning i anvendelsen af bæltefikseringer siden 2021 i alle regioner, undtagen i Region Sjælland. Region Hovedstaden har siden 2011 det største fald i antal personer pr. 100.000 borgere, hvor der er anvendt bæltefiksering, mens det mindste fald ses i Region Nordjylland. Region Hovedstaden og Region Sjælland er desuden de regioner i 2022, der har det laveste antal registrerede personer, der er blevet bæltefikseret på tværs af regionerne (hhv. 16 og 14 pr. 100.000 borgere). Samtidig er der over en årrække sket et fald i det samlede antal bæltefikseringer, og siden 2011-2013 er der sket en væsentlig reduktion i anvendelsen af de langvarige bæltefikseringer. Antallet af bæltefikseringer over 48 timer er mere end halveret, da antallet er faldet

¹¹ Ovitat latat rehenis aut voluptatur sanditat. Catur, ut aut magnat ellupta sitibusa nectum

fra 777 i 2011-2013 til 340 i 2022. Siden 2021 ses en stigning i anvendelsen af bæltefikseringer under 48 timer, fraset de bæltefikseringer, der varer 8-24 timer.

Udviklingen i anvendelsen af bæltefikseringer dækker generelt over store regionale forskelle, når man ser på antal bæltefikseringer pr. 100.000 borgere. I 2022 er der fx i Region Hovedstaden registreret 42 bæltefikseringer pr. 100.000 borgere, mens der er registreret 144 i Region Midtjylland. Siden 2021 har særligt Region Syddanmark haft en stigning i antal bæltefikseringer pr. 100.000 borgere, hvor antallet er steget fra 88 til 110. Selvom Region Midtjylland har flest registrerede bæltefikseringer pr. 100.000 borgere, er det også den region, sammen med Region Nordjylland, der har færrest af de langvarige (>48 timer) og flest af de kortvarige (0-2 timer). Region Hovedstaden og Region Sjælland har den største andel af længerevarende bæltefikseringer (>48 timer).

Nationalt er 1.101 personer blevet fastholdt i 2022. Det er varierende, om regionerne har nedbragt antal personer, pr. 100.000 borgere, der fastholdes i perioden 2011 til 2022. Region Syddanmark har i 2022 færrest personer, der fastholdes (8 pr. 100.000 borgere), mens antallet er højest i Region Hovedstaden (25 pr. 100.000 borgere) og Region Nordjylland (27 pr. 100.000 borgere). Udviklingen i personer, der er blevet fastholdt, er stort set uændret siden 2021. I 2022 var det samlede antal fastholdelser 4.698 svarende til en stigning på ca. 40% siden 2011-2013, hvor antallet var 2.824. Den samlede stigning dækker dog over store regionale forskelle. Den største stigning i anvendelsen af fastholdelser ses i Region Sjælland, som har haft 189 fastholdelser, pr. 100.000 borgere, i 2022 - en stigning på 145 fastholdelser, pr. 100.000 borgere, siden 2011. Som den eneste region, har Region Midtjylland haft en faldende tendens i perioden 2011 til 2022.

Siden 2021 er antal gange, der fastholdes, faldet fra 5.698 til 4.698. Der har været et fald i alle regioner, fraset Region Nordjylland og Region Syddanmark, hvor der har været en stigning fra henholdsvis 88 og 19 fastholdelser pr. 100.000 borgere i 2021 til 96 og 23 fastholdelser pr. 100.000 borgere i 2022.

På landsplan har i alt 2.361 personer fået akut beroligende medicin i 2022. Siden 2021 er antallet af personer, der har fået akut beroligende medicin med tvang, stort set uændret nationalt set, og ingen regioner har nedbragt antal personer, pr. 100.000 borgere, der har fået akut beroligende medicin med tvang fra 2011 til 2022. Der ses en stigning i antal personer, pr. 100.000 borgere, der får akut beroligende medicin i Region Hovedstaden og en mindre stigning i Region Midtjylland siden 2021.

Der er blevet givet akut beroligende medicin med tvang 10.385 gange i 2022. Til sammenligning blev akut beroligende medicin med tvang givet 7.133 gange i 2011-2013, hvilket svarer til en stigning på ca. 46%. Der ses en stigende tendens i alle regioner i perioden, men det varierer, hvor stor stigningen er. Stigningen er særlig markant i Region Sjælland, hvor antallet af gange, der er givet beroligende medicin med tvang, er steget fra 75 til 181 pr. 100.000 borgere siden 2011, svarende til en stigning på ca. 140%. Siden 2021 er udviklingen steget på landsplan, men udviklingen dækker over store regionale forskelle. Fx har Region Sjælland det seneste år reduceret antallet af gange, der gives akut beroligende med tvang, pr. 100.000 borgere fra 240 til 181, mens antallet er steget fra 196 til 227 i Region Hovedstaden og fra 115 til 132 i Region Nordjylland.

En del af den regionale variation i anvendelsen af særligt bæltefikseringer og fastholdelser kan skyldes, at Sundhedsstyrelsens vejledninger til psykiatriloven (*Vejledning om anvendelse af tvang m.v. i psykiatrien* og *Vejledning om registrering af tvang m.v. i psykiatrien*) blev revideret i 2020. I den forbindelse blev bl.a. omstændighederne vedrørende anvendelse af fastholdelse præciseret, herunder den maksimale varighed af en fastholdelse¹². En mulig årsag til den store forskel på tværs af regionerne kan således fx skyldes variation i fortolkning af vejledningerne og registreringspraksis.

¹² Ift. registrering af bæltefikseringer, blev det indført, at man nu skal indberette alle bæltefikseringer, som foretages i forbindelse med tvangsbehandlinger og at der skal registreres en ny bæltefiksering hver gang en patient har været løst af bæltet i længere end 15 min. Disse ændringer kan være årsag til stigningen i særligt de korte bæltefikseringer på 0-2 timer. Det kan også betyde, at flere løses tidligere og har brug for endnu en efterfølgende bæltefiksering.

2.4. Tvangsbehandling

I hele landet er 879 personer blevet tvangsmedicineret i 2022. Det er en stigning på i alt 212 personer, der har fået medicin med tvang, siden 2011-2013, hvor 667 personer blev tvangsmedicineret, hvilket svarer til en stigning på 24%. Der ses også en stigning i alle regioner siden 2011, når man ser på personer, der har fået tvangsmedicin pr. 100.000 borgere. Den største stigning siden 2021 ses i Region Hovedstaden, hvor antallet er steget fra 49 til 55 pr. 100.000 borgere.

2.5. Udvikling i tvang blandt børn og unge

Den samlede anvendelse af tvang over for børn og unge under 18 år er steget væsentligt siden 2015, og i 2022 er i alt 359 børn og unge blevet udsat for tvang i psykiatrien. Der ses særligt en stigning de seneste år, og siden 2021 er 25 flere børn og unge blevet udsat for tvang. Årsagerne til stigningen er ikke systematisk undersøgt, og der er et stort behov for mere viden om både årsager og virksomme indsatser på området. Sundhedsstyrelsen anser udviklingen for at være stærkt bekymrende.

Antal børn og unge, der er blevet udsat for tvang pr. 100.000 borgere, er højest i Region Sjælland (42 pr. 100.000) i 2022. Antallet er lavest i Region Nordjylland i 2022, hvor 25 børn og unge pr. 100.000 borgere er blevet udsat for en eller flere tvangsforanstaltninger. Der er dog sket en markant stigning i Region Nordjylland fra 2021 til 2022 fra 16 til 25 pr. 100.000.

Antal børn og unge, der tvangsindlægges, er ligeledes steget markant siden 2015, hvilket kan indikere, at børn og unge er mere syge når de indlægges i psykiatrien end tidligere. I 2022 er 181 børn og unge blevet tvangsindlagt, mens der var 116 i 2015. Det er særligt siden 2019, at der hvert år er registreret flere

tvangsindlæggelser blandt børn og unge, og i dag udgør tvangsindlæggelser ca. 50 % af den samlede anvendelse af tvang over for børn og unge under 18 år. Hvad angår tvangsindlæggelser blandt børn og unge pr. 100.000 borgere ses der en stigning i alle regioner siden 2015¹³. Her er stigningen størst i Region Sjælland og i Region Syddanmark. Siden 2021 er det kun Region Hovedstaden, der har haft en reduktion i tvangsindlæggelser blandt børn og unge pr. 100.000 borgere.

I 2022 er der 115 børn og unge, der er blevet tvangstilbageholdt. I 2015 var antallet 105. Når man ser på børn og unge pr. 100.000 borgere, ses der her en større variation mellem regionerne. Region Hovedstaden og Region Nordjylland har det højeste antal børn og unge, der er blevet tvangstilbageholdt i 2022 med 13 børn og unge pr. 100.000 borgere, imens Region Midtjylland har 7 børn og unge pr. 100.000 borgere, der er blevet tvangstilbageholdt. Siden 2021 ses en markant stigning i Region Nordjylland, hvor antal børn og unge, der tvangstilbageholdes, pr. 100.000 borgere er steget fra 5 til 13.

2.6 Opsummering

Overordnet set vurderer Sundhedsstyrelsen, at der fortsat er for mange børn, unge og voksne, der udsættes for tvang i psykiatrien.

Antallet af voksne, der udsættes for en eller flere tvangsforanstaltninger, er uændret siden monitoreringens start i 2011-2013 (nationalt). Der ses i 2022 regionale forskelle i hvor mange voksne, der udsættes for en eller flere typer tvangsforanstaltninger pr. 100.000 borgere. Region Hovedstaden ligger her højest, men har samtidig det største fald på tværs af regionerne siden 2011-2013.

¹³ Det skal bemærkes, at der er tale om små tal, og der er derfor risiko for tilfældig variation.

Antallet af tvangsendlæggelser blandt voksne er fortsat uændret højt, og der ses ikke den store variation på tværs af regionerne. Hvad angår tvangstilbageholdelser ses større variation på tværs af regionerne, hvor Region Hovedstaden har en væsentlig højere anvendelse af tvangstilbageholdelser blandt voksne pr. 100.000 borgere end resten af regionerne i 2022.

Der er behov for et større fokus både nationalt og lokalt på at forebygge tvangsendlæggelser og udvide gode erfaringer med bl.a. styrket tværsektorielt samarbejde, ligesom der er et behov for mere viden om forløbet forud for en tvangsendlæggelse med henblik på højere grad at forebygge tvangsendlæggelser og øge kvaliteten i den samlede indsats på tværs af sektorer.

I forhold til bæltefikseringer ses generelt et fald siden 2011-2013 – særligt vedrørende de lange bæltefikseringer (>48 timer). Et fald i anvendelsen af bæltefikseringer siden 2011-2013 skal dog sammenholdes med, at der samtidig er sket en samlet stigning i anvendelsen af akut beroligende medicin med tvang og fastholdelser siden 2011-2013. Der ses dog en stigning i anvendelsen af bæltefikseringer i de seneste år – også blandt flere af de længevarende bæltefikseringer. Udviklingen i både bæltefikseringer, fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang varierer desuden på tværs af regionerne. Region Midtjylland ligger væsentligt højere i anvendelsen af bæltefikseringer pr. 100.000 borgere, sammenlignet med de resterende regioner, og så har særligt Region Sjælland markante stigninger i anvendelsen af fastholdelser og akut beroligende medicin med tvang.

Den mest bekymrende udvikling, inden for de seneste par år, ses på børne- og ungeområdet¹⁴. Samlet set vurderer Sundhedsstyrelsen, at det er stærkt bekymrende, at anvendelsen af tvang over-

for børn og unge fortsætter med at stige. Region Sjælland og Region Hovedstaden har flest børn og unge pr. 100.000 borgere, der udsættes for en eller flere tvangsforanstaltninger. Særligt bekymrende er stigningen i antal tvangsendlæggelser, som i 2022 udgør en væsentlig andel af tvangsanvendelsen overfor børn og unge. Det tyder på, at børn og unge ofte er meget syge, når de indlægges i psykiatrien, og at den psykiske lidelse derfor ikke er blevet opsporet, forebygget eller behandlet i tilstrækkelig grad forinden. Dette anses som en stor udfordring, og der er derfor generelt et behov for et skærpet fokus på at forebygge og nedbringe tvang blandt børn og unge.

Aftalepartierne er i *Aftale om en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed*¹⁵ også enige om at nedbringelse af tvang overfor børn og unge skal være i fokus i de kommende 10 år. Sundhedsstyrelsen vurderer hertil, at det er centralt at få mere viden om årsager til den høje anvendelse af tvang overfor børn og unge, forebyggelse af tvang overfor børn og unge samt få viden om, hvilke konsekvenser det har, at børn og unge i en tidlig alder udsættes for tvang. I Sundhedsstyrelsens faglige bidrag til nye tvangsmålsætninger og en ny tvangsmonitoreringsmodel anbefales det også, at målsætningerne og indikatorerne opgøres særskilt for børn og unge, for netop at have et skærpet fokus på målgruppen.

Sundhedsstyrelsen vil, i forbindelse med offentliggørelse af rapporten og regionernes data, bede regionerne om at forholde sig til deres anvendelse af tvang samt hvilke indsatser, regionerne har iværksat for at nedbringe tvang. Der vil ligeledes være en systematisk drøftelse af dette på det kommende møde i Task Force for Psykiatriområdet.

¹⁴ Tallene for de enkelte regioner fsva. børn og unge er små. Ændringerne fra år til år, kan være udtryk for tilfældige variationer, og dermed ikke nødvendigvis en signifikant ændring.

¹⁵ Psykiatraftale_2022_FinalVersion.pdf (sum.dk)

3. Resultater

Nedenstående afsnit beskriver udviklingen i anvendelsen af tvang i psykiatrien på både nationalt og regionalt niveau. Afsnittet er fokuseret på udvalgte indikatorer, der er opgjort i absolutte tal og antal personer pr. 100.000 borgere, der udsættes for tvang. Der kommenteres således ikke på alle indikatorer, men alle indikatorer fremgår i bilag 1 og 5. I vurderingen af resultaterne vedrørende antallet af personer, der udsættes for tvang, kan regionernes indlæggelsestal også tages i betragtning. Opgørelser pr. indlagte tager højde for udsving i antallet af indlæggelser. Når antallet af indlæggelser eksempelvis stiger, vil der være flere personer pr. 100.000 borgere i regionen, som kan udsættes for tvang. Det er derfor relevant at bemærke, at der ses en stigning i antal indlæggelser blandt børn og unge de seneste tre år, hvor ca. 10% flere børn og unge er blevet indlagt i 2022 sammenlignet med 2021. Fra 2019 til 2022, altså i en periode på tre år, ses en stigning i antal indlæggelser blandt børn og unge på ca. 25%. Udviklingen i antal indlæggelser fremgår af bilag 1, tabel 1-2. Indikatorer opgjort på andelen af personer, der udsættes for tvang, ud af antal indlagte, kan også ses i bilag 1¹⁶.

Nedenfor beskrives udviklingen i antallet af personer, der er blevet berørt af forskellige typer af tvangsforanstaltninger, samt hvor mange gange tvangsforanstaltningen er blevet anvendt fra base-

line (2011-2013) til 2022. Ved de indikatorer, hvor der ikke er inkluderet en baseline, sammenlignes data fra år 2011. Udviklingen beskrives i absolutte tal og pr. 100.000 borgere. De fem regioner har desuden haft forskellige udgangspunkter i forhold til anvendelsen af tvang.

3.1 Forbehold

Der skal tages forbehold for, at der i nogle tilfælde er tale om variationer pr. år, som i absolutte tal udtrykker en stigning eller et fald, men hvor den observerede ændring vil kunne tilskrives en tilfældig variation over tidsperioden frem for en statistisk signifikant ændring over tid. Dette kan især være et problem, når der er tale om observationer for et mindre antal personer. Da der ikke er foretaget en statistisk analyse, skal resultaterne tages med forbehold for, at det i nogle tilfælde ikke kan vurderes, om der er tale om en statistisk signifikant ændring over tid. Der skal desuden tages forbehold for, at demografiske forhold og ændringer i demografien og den generelle befolkningstilvækst samt en øget sygdomsbyrde kan have en betydning for både de absolutte tal og antallet pr. 100.000 borgere. Endelig skal data også ses i lyset af, at 2020, 2021 og til dels 2022 har været år præget af situationen med covid-19.

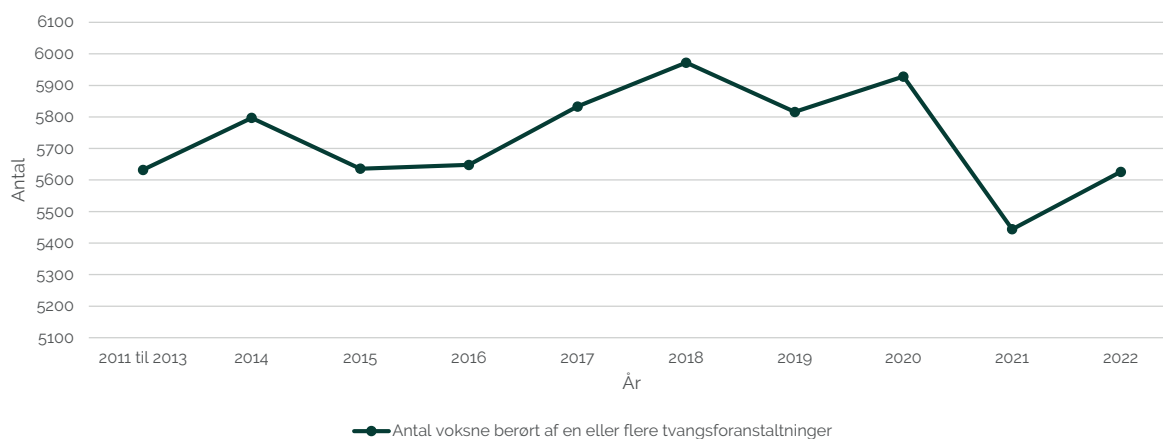
¹⁶ Grundet moderniseringen af Landspatientregisteret og overgangen fra LPR2 til LPR3 er det ikke længere muligt at opgøre antallet af indlagte ud fra patienttypen (stationære patienter). I opgørelserne over antal indlagte fra Sundhedsdatastyrelsen er en psykiatrisk indlæggelse ved den nye opgørelsesmetode defineret ved, at et sygehusophold indeholder minimum 12 timers sammenhængende ophold på en eller flere psykiatriske afdelinger. Antallet af indlagte er genberegnet tilbage fra 2011-2013 og frem til 2021/2022 med den nye opgørelsesmetode.

3.2 Alle typer tvangsforanstaltninger

I figur 1 ses den nationale udvikling i antallet af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger, mens figur 2 viser udviklingen opgjort pr. 100.000 borgere. I opgørelsen inkluderes al tvang, og der skelnes ikke mellem tvangsformer. Det betyder, at opgørelsen rummer både patienter, der skærmes, bæltefikseres, tvangsindlægges mm.

I absolutte tal er 5.631 voksne blevet udsat for en eller flere tvangsforanstaltninger i 2022, og der er således ikke sket en væsentlig udvikling siden 2011-2013, hvor 5.632 voksne blev udsat for en eller flere former for tvang (figur 1). Siden 2021 ses der dog en mindre stigning, idet 187 flere voksne er blevet udsat for en eller flere former for tvang.

Figur 1: Antal voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger

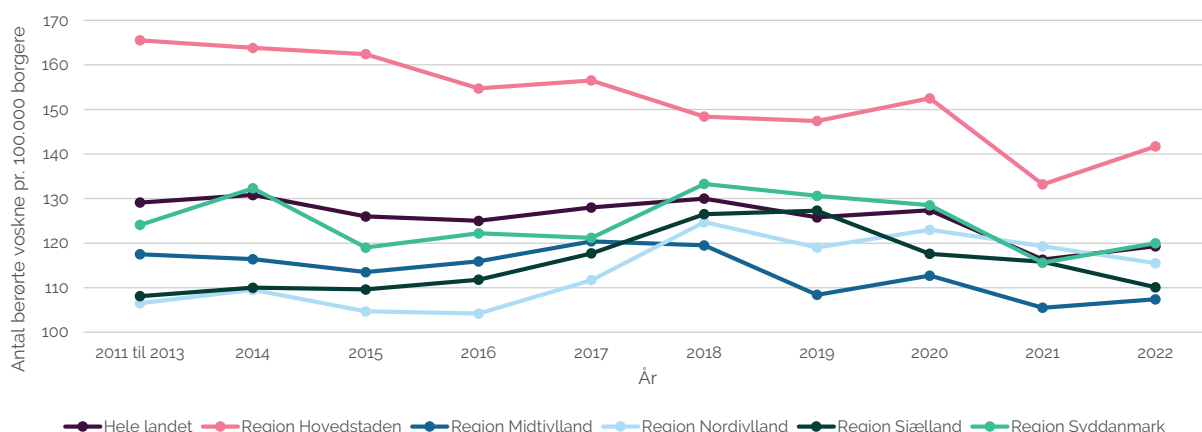
Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 2 viser at der i 2022 er 119 voksne pr. 100.000 borgere, der er blevet berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger. Til sammenligning blev gennemsnitligt 129 pr. 100.000 borgere berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i 2011-2013.

Da der ses en betydelig variation fra år til år, kan det ikke konkluderes, at der er sket en betydelig udvikling over perioden. På tværs af regionerne er der forskelle både i det antal, som berøres af tvangsforanstaltninger, og i udviklingen over tid. I hele perioden er der fx sket et markant fald i Region Hovedstaden indtil 2021, men det var også Region

Hovedstaden, som i udgangspunktet havde langt det højeste antal pr. 100.000 borgere som blev udsat for tvangsforanstaltninger. Der er sket en markant stigning i Region Hovedstaden i 2022. Ligeledes ses der i det forgangne år en stigning i Region Syddanmark og Region Midtjylland i antal voksne pr.100.000 berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger. Region Midtjylland er dog også den region med det laveste antal. Siden 2021 er der i Region Nordjylland og Region Sjælland omvendt sket et fald i antallet, som blev berørt af tvangsforanstaltninger, pr. 100.000 borgere.

Figur 2: Antal voksne pr.100.000 borgere berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger

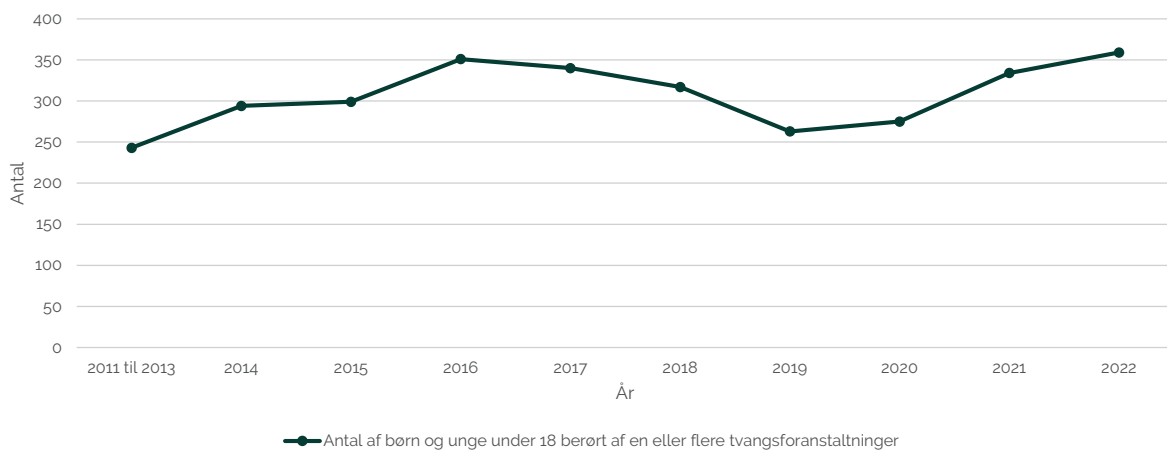
Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 3 (næste side) viser den nationale udvikling i det absolutte antal børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger. I absolutte tal er 359 børn og unge blevet udsat for en eller flere tvangsforanstaltninger i 2022, hvilket er 25 flere end i 2021. Til sammenligning blev gennemsnitligt 299 børn udsat for en eller flere tvangsforanstaltninger i 2015. Der ses en tendens til, at anvendelsen af tvang overfor børn og unge er stigende siden 2019, men det er også væsentligt at påpege, at antallet generelt er lavt.

Det fremgår af baggrundsoplysningerne (bilag 5), at 129 børn under 15 år er blevet berørt af tvang i 2022. For 18 børn under 15 år er tvang blevet udført uden forældresamtykke, og det er derfor tvang i psykiatrilovens forstand. For 123 børn under 15 år er tvangsforanstaltningen blevet udført med forældresamtykke, og der er således tale om magtanvendelse og ikke tvang i psykiatrilovens forstand¹⁷.

¹⁷ Nogle patienter bliver udsat for flere former for tvang, og vil derfor fremgå flere steder. Det vil derfor ikke være retvisende at summere på tallene.

Figur 3: Antal børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger

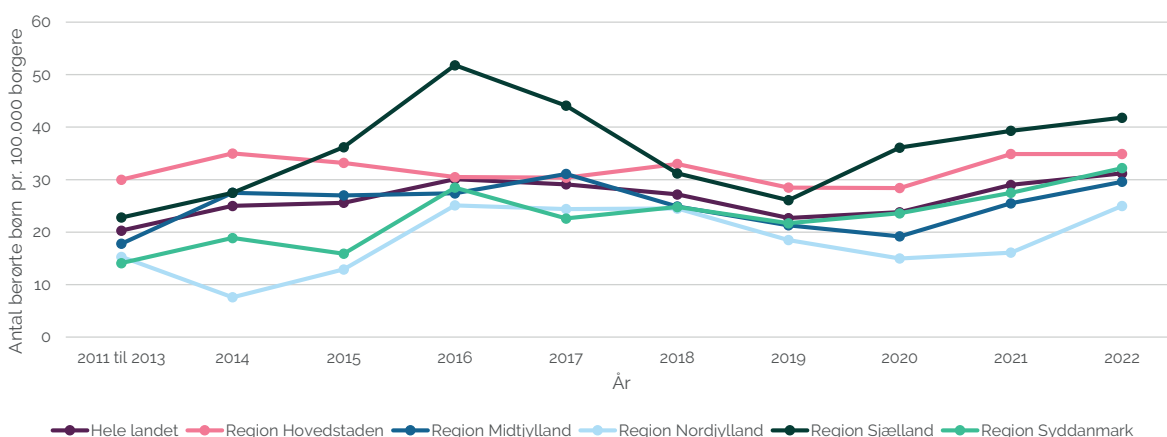

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 4 viser antallet af børn og unge pr. 100.000 borgere, som berøres af en eller flere tvangsforanstaltninger¹⁸. Der ses en markant variation fra år til år, så det kan ikke konkluderes, at der er sket en betydelig udvikling over perioden. Tallene skal også ses i lyset af, at antallet generelt er lavt, men de viser, at det ikke er lykkedes at nedbringe antal børn

og unge som berøres af tvangsforanstaltninger i løbet af perioden. Tværtimod er antallet af børn og unge pr. 100.000 borgere, berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger, steget fra 2021 til 2022. Kun i Region Hovedstaden ses der et mindre fald fra 2021 til 2022.

Figur 4: Antal børn og unge pr. 100.000 borgere berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

¹⁸ Opgøres pr. 100.000 børn og unge i alderen 0-17 år.

3.3 Bæltefiksering, fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang

I dette afsnit kommenteres der på udviklingen i anvendelsen af bæltefiksering, fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang. Først beskrives det absolutte antal personer, der udsættes for disse tvangsforanstaltninger og efterfølgende antal gange tvangsforanstaltningerne er anvendt.

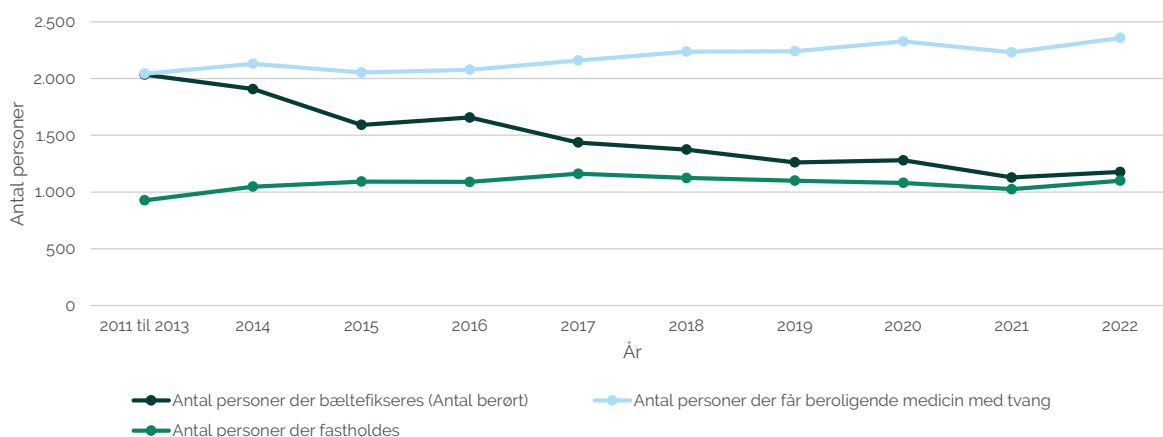
I figur 5 ses den nationale udvikling i antallet af personer berørt af bæltefiksering, fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang. I alt er 1.177 personer blevet bæltefikseret i 2022, hvilket er et fald på 858 personer sammenlignet med perioden 2011-2013, hvor antallet var 2.035. Nedbringelsen af bæltefikseringer afspejler det skærpede fokus, der har været i løbet af partnerskabsperioden. Udviklin-

gen i andelen af personer, der er blevet bæltefikseret ud af antal indlagte, i perioden 2011-2013 til 2022, fremgår af tabel 4 i bilag 1.

Der ses i samme periode ikke samme fald for anvendelsen af fastholdelser og akut beroligende medicin med tvang. Der ses derimod en stigende tendens for personer, der får akut beroligende medicin med tvang, mens personer, der fastholdes, ser nogenlunde konstant ud.

I årene 2011-2013 blev gennemsnitligt 927 personer fastholdt, mens antallet var 1.101 i 2022. Gennemsnitligt fik 2.043 personer akut beroligende medicin med tvang i 2011-2013, mens dette tal i 2022 var 2.361 personer. For begge indikatorer er der sket en mindre stigning fra 2021 til 2022.

Figur 5: Antal personer der er blevet bæltefikset, antal personer der er blevet fastholdt og antal personer, der har fået beroligende medicin med tvang

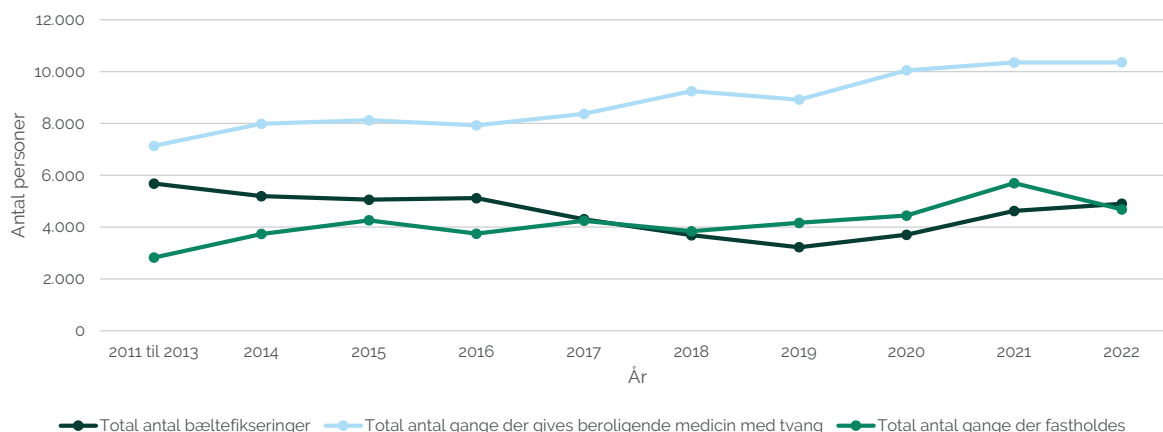
Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

I figur 6 ses den nationale udvikling i antallet af bæltefikseringer, antallet af gange der fastholdes og antallet af gange, der gives akut beroligende medicin med tvang. I 2011-2013 blev der registreret 5.680 bæltefikseringer. Udviklingen har varieret og frem mod 2019 faldt antallet markant, hvorefter antallet steg igen i 2020. Siden da er antallet af bæltefikseringer steget, og der er registreret 4.904 bæltefikseringer i 2022.

I 2011-2013 blev der gennemsnitligt registreret 2.824 fastholdelser. I 2022 er antallet af fastholdelser steget til 4.698. Dog ses et fald i anvendelsen af fastholdelse siden 2021.

Der blev i gennemsnit anvendt akut beroligende medicin med tvang 7.133 gange i 2011-2013. Antallet har siden da været stigende, og i 2022 er der blevet anvendt akut beroligende medicin med tvang 10.385 gange.

Figur 6: Antal gange der bæltefikseres, antal gange der fastholdes og antal gange der gives akut beroligende medicin med tvang

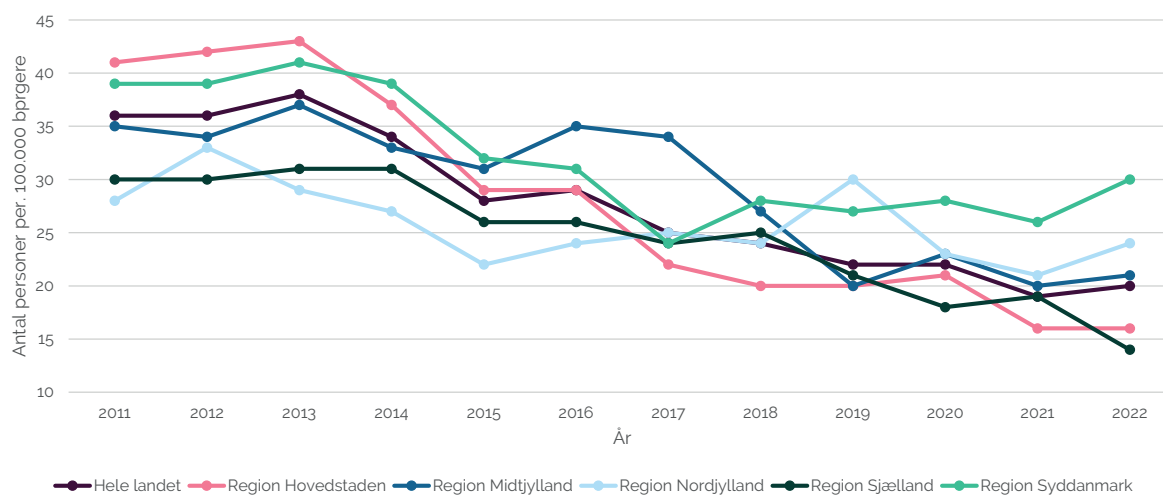
Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

I figur 7-12 vises henholdsvis antallet af bæltefikseringer, fastholdelser og akut beroligende medicin med tvang opgjort pr. 100.000 borgere i hhv. hele landet og pr. region, dels ift. antal personer der udsættes for tvangsforanstaltninger og dels ift. antallet af gange tvangsforanstaltningerne udføres.

Udviklingen er varierende fra 2011 til i dag, og flere steder fra år til år. Siden 2011 er der nationalt sket et markant fald, samt et fald i alle regioner, hvoraf det største fald ses i Region Hovedstaden, og det mindste fald ses i Region Nordjylland. I 2022 er der sket en stigning i alle regioner undtagen i Region Sjælland. Region Syddanmark har den største stigning siden 2021 fra 26 til 30 pr. 100.000 borgere.

Figur 7 viser udviklingen i antallet af personer pr. 100.000 borgere, hvor bæltefiksering er anvendt.

Figur 7: Antal personer pr. 100.000 borgere, hvor der er anvendt bæltefiksering

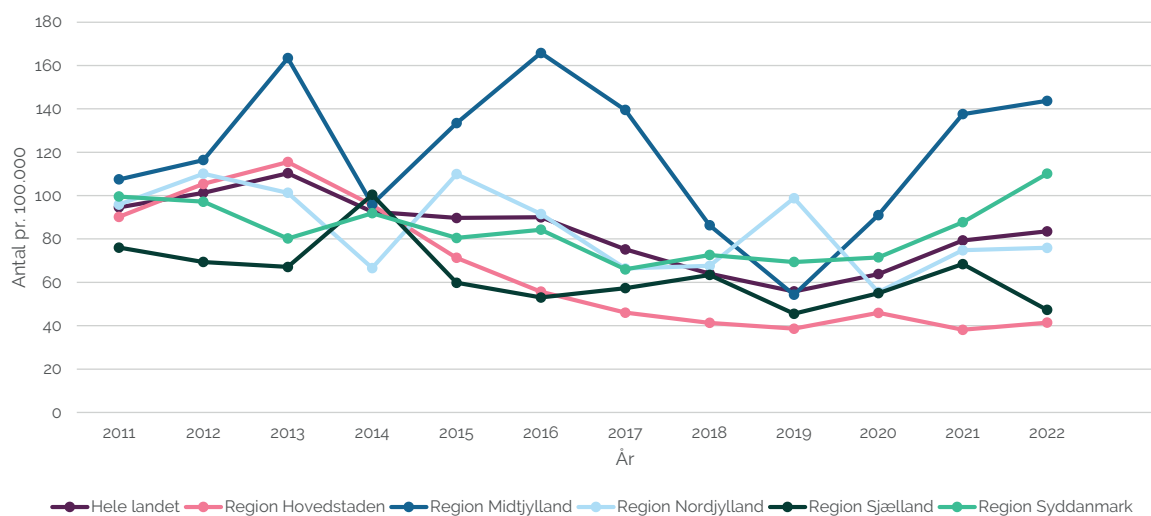

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 8 viser udviklingen i antallet af bæltefikseringer pr. 100.000 borgere. Her ses det, at der nationalt er sket et fald siden 2011 og en stigning siden 2019. Variationen fra år til år er så markant, at der ikke kan

konkluderes en særlig tendens i perioden. Tallene dækker særligt over regional variation i udviklingen fra år til år. Særligt i Region Midtjylland ses store udsving fra 2011 til 2022.

Figur 8: Antal bæltefikseringer pr. 100.000 borgere

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

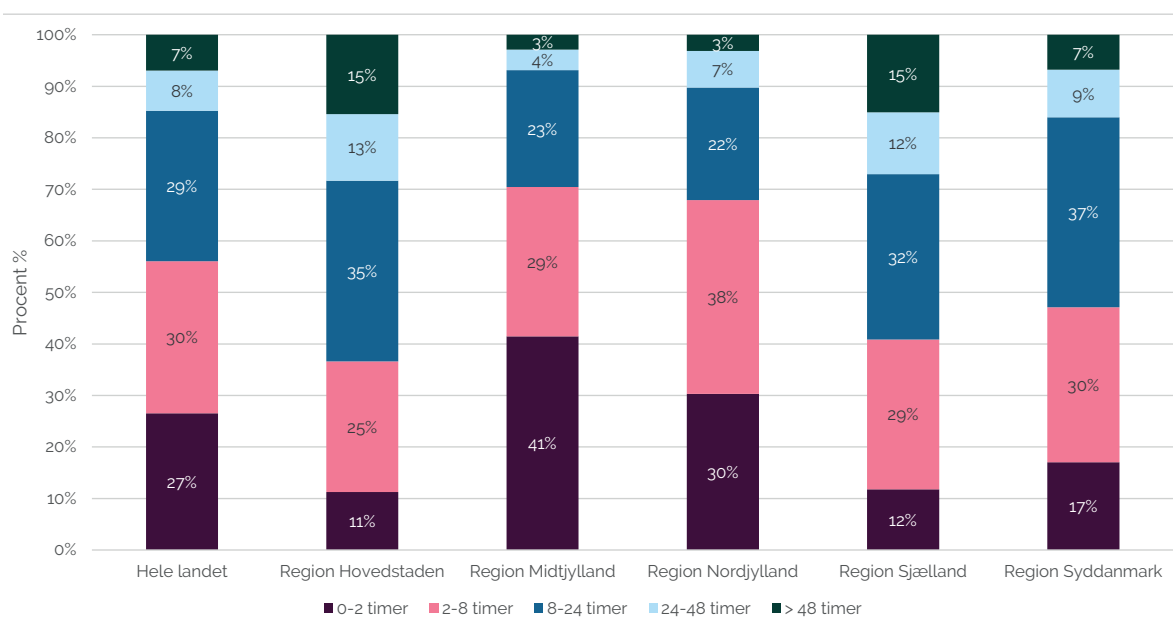
Figur 9 viser regionernes procentvise fordeling af bæltefikseringer fordelt på timeintervaller i 2022. På landsplan ses det, at 85% af alle bæltefikseringer havde en varighed på under 24 timer (n=4.176).

Der er store regionale forskelle i den procentvise fordeling af varigheden af bæltefikseringerne. Region Midtjylland og Region Nordjylland har fx en væsentlig højere andel af korte bæltefikseringer

på 0-2 timer end de resterende regioner. Region Hovedstaden og Region Sjælland har desuden den største andel af længerevarende bæltefikseringer > 48 timer, mens Region Midtjylland og Region Nordjylland har de laveste andele.

Antal bæltefikseringer fordelt på varighed og region fremgår af tabel 14-19 i bilag 1.

Figur 9: Andelen af bæltefikseringer fordelt på varighed og region.

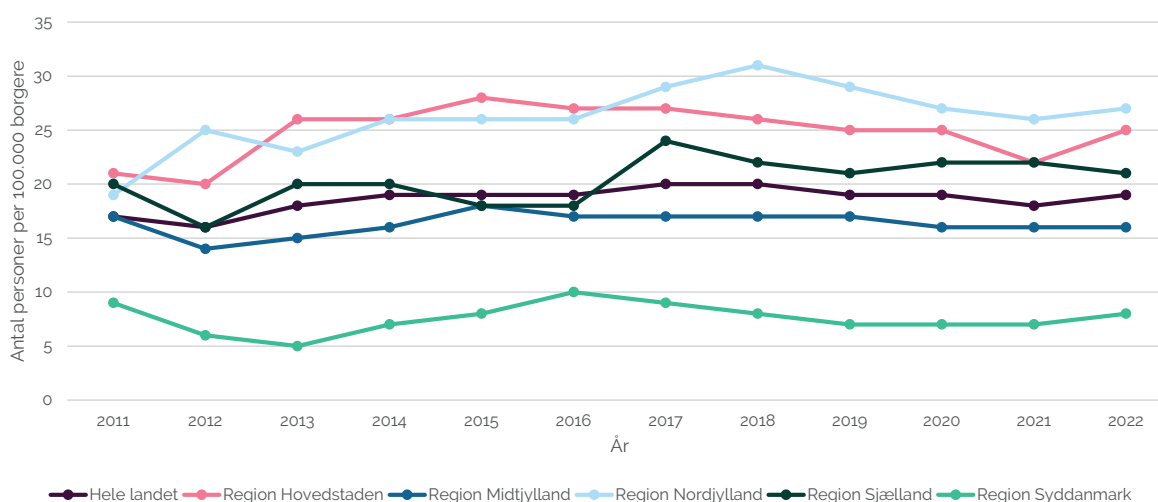

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret LPR2 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen

Figur 10 (næste side) viser udviklingen i antallet af personer pr. 100.000 borgere, hvor der har været anvendt fastholdelse. Nationalt har der ikke været en væsentlig udvikling. Der ses en tendens til en

mindre stigning i Region Hovedstaden og Region Nordjylland fra 2011 til 2022. Variationer fra år til år i flere regioner betyder dog, at det er vanskeligt at konkludere noget éntydigt om udviklingen.

Figur 10: Antal personer pr. 100.000 borgere, hvor der har været anvendt fastholdelse

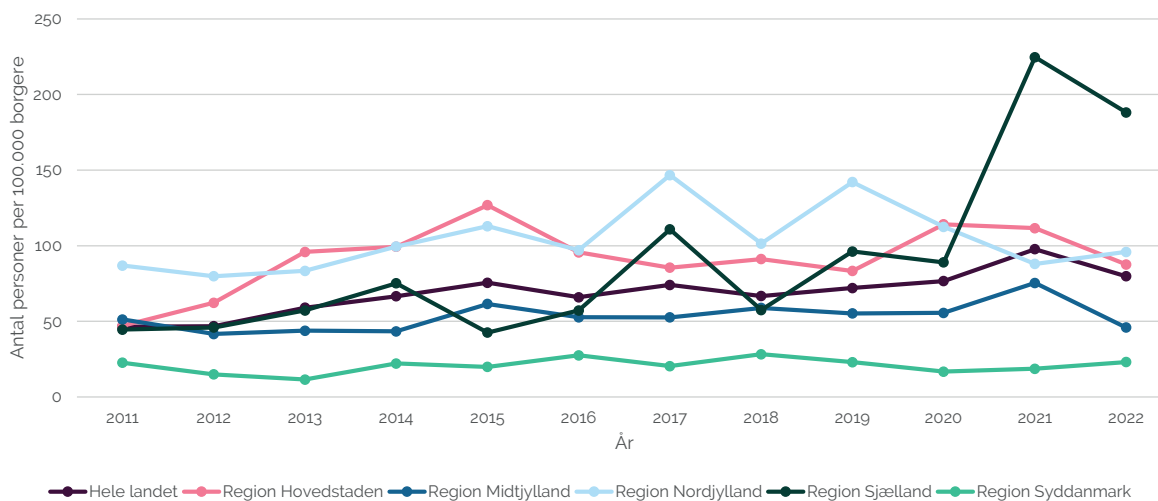

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023. Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 11 viser antal fastholdelser pr. 100.000 borgere. Nationalt er der sket en betydelig stigning siden 2011, hvor antallet er steget fra 47 til 80. Der er stor regional variation fra år til år i løbet af perioden, hvor Region Sjælland fx i 2021 havde en markant stigning i antallet af fastholdelser pr. 100.000 borgere. I 2022

er antallet dog faldet igen. Denne variation bør ses i lyset af ændringen i vejledningerne om tvang i 2020 og kan tyde på en uensartet implementering af vejledningerne på tværs af regioner. Generelt er antallet i 2022 faldet for alle regioner, undtagen Region Nordjylland og Region Syddanmark.

Figur 11: Total antal gange der fastholdes pr. 100.000 borgere

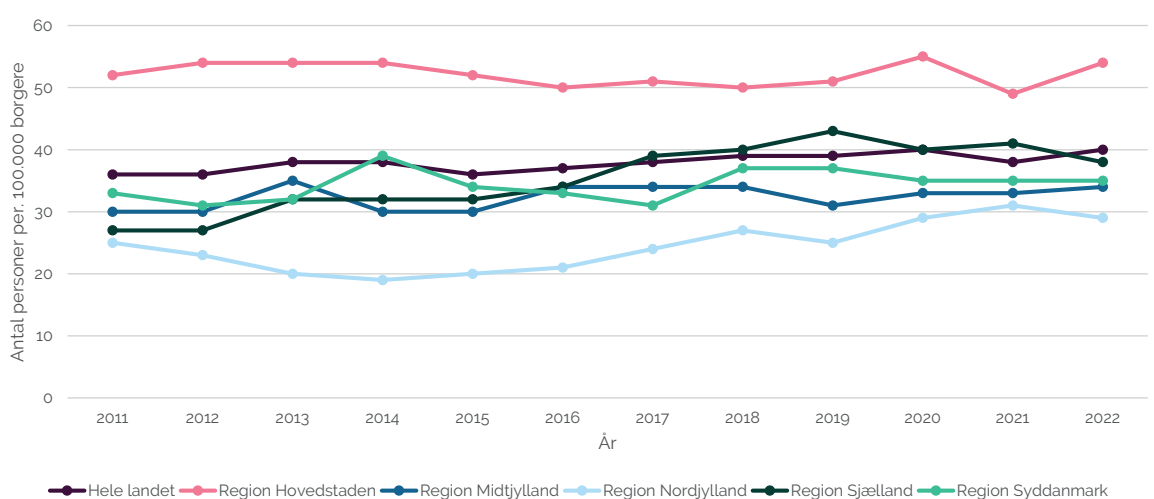

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 12 viser udviklingen i antal personer pr. 100.000 borgere, der har fået akut beroligende medicin med tvang. På nationalt niveau er udviklingen siden 2011 relativt stagneret. Det dækker dog

over en betydelig regional variation. Særligt i Region Sjælland er der en stigende tendens gennem hele perioden.

Figur 12: Antal personer pr. 100.000 borgere, der får beroligende medicin med tvang

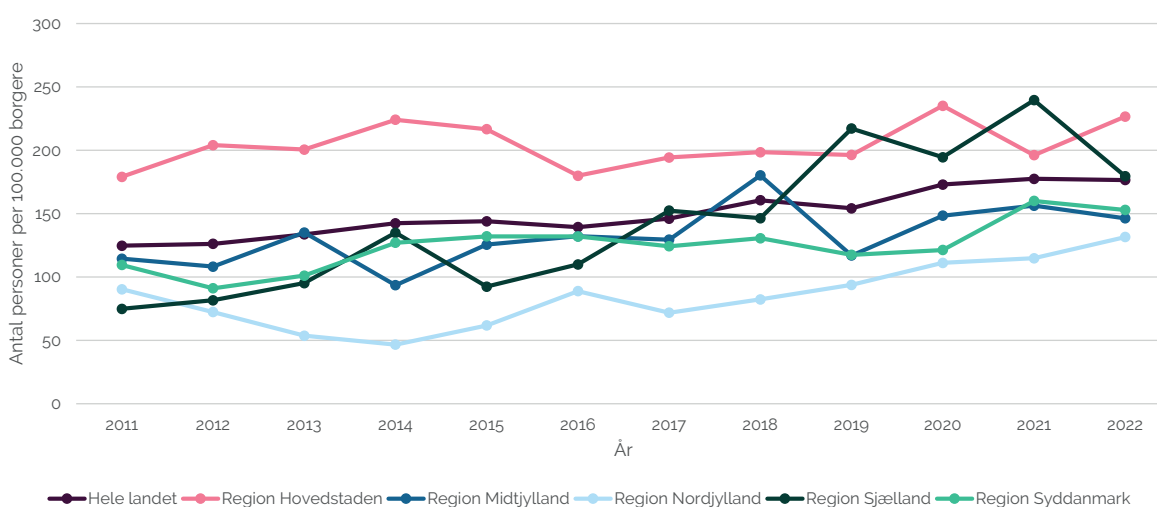

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 13 viser udviklingen i antallet af gange, der gives beroligende medicin med tvang pr. 100.000 borgere. På nationalt niveau er der sket en væsentlig stigning siden 2011, ligesom der i større eller mindre grad ses en stigende tendens i alle regioner i samme periode. I Region Sjælland ses den største

stigning mellem 2011 og 2022. Antallet er dog faldet markant fra 2021 til 2022. Fra 2021 til 2022 ses en stigning i antallet af gange der gives beroligende medicin med tvang pr. 100.000 borgere i Region Hovedstaden og Region Nordjylland.

Figur 13: Antal gange der gives beroligende medicin med tvang pr. 100.000 borgere

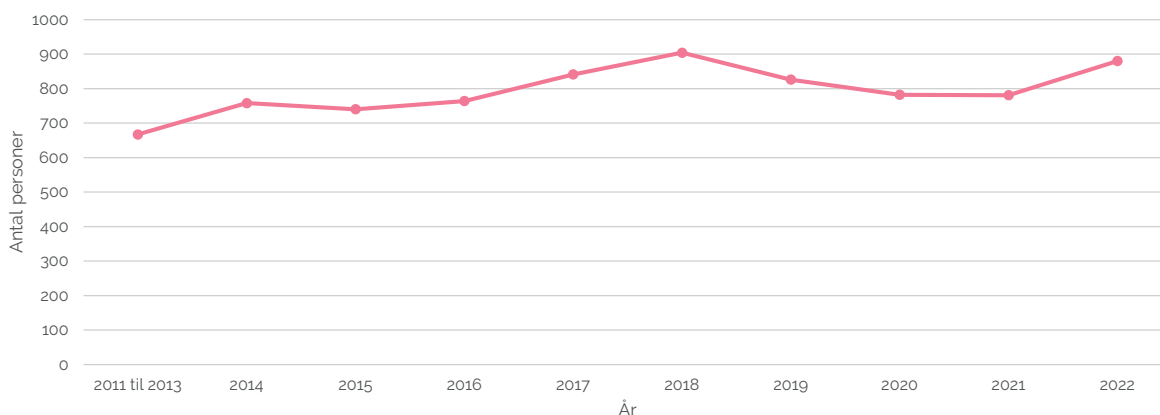
Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

3.4 Tvangsmedicinering

Figur 14 viser den nationale udvikling i antallet af personer, der tvangsmedicineres. Tvangsmedicinering omfatter ikke akut beroligende medicin med tvang.

I 2022 blev 879 personer tvangsmedicineret, hvilket er en markant stigning siden 2021, hvor 781 personer blev tvangsmedicineret. Til sammenligning blev gennemsnitligt 667 personer tvangsmedicineret i 2011-2013.

Figur 14: Antal personer, der tvangsmedicineres

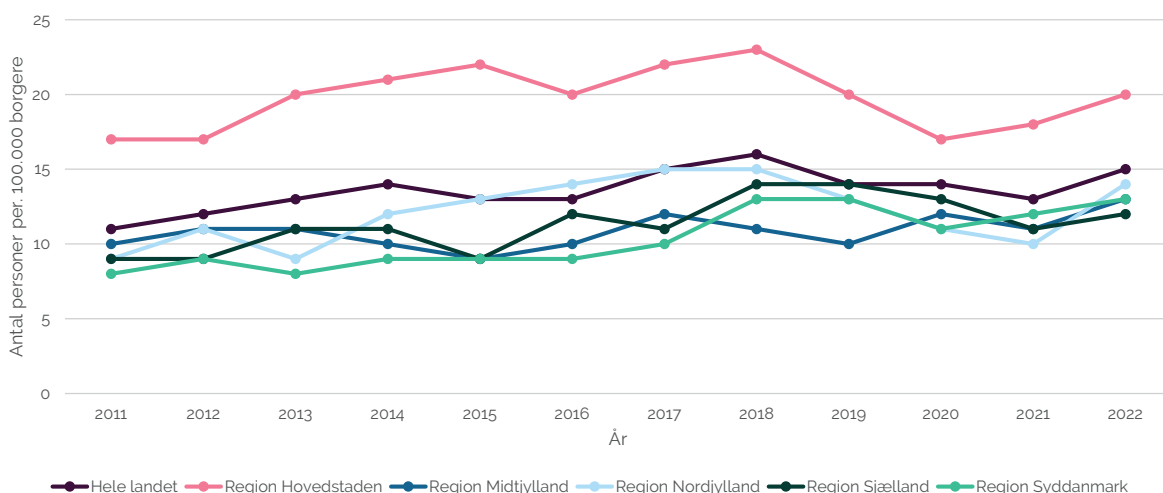

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 15 viser udviklingen i antallet af personer pr. 100.000 borgere, hvor der er anvendt tvangsmedicinering. Nationalt ses det, at antallet af personer pr. 100.000 borgere, som har været berørt af tvangsmedicinering, generelt er steget fra 2011 til 2022. I

de enkelte regioner er der variation fra år til år. Region Hovedstaden har i hele perioden det højeste antal personer pr. 100.000 borgere som tvangsmedicineres. Siden 2021 er der sket varierende stigninger pr. 100.000 borgere i alle regioner

Figur 15: Antal personer pr. 100.000 borgere, hvor der er anvendt tvangsmedicinering

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

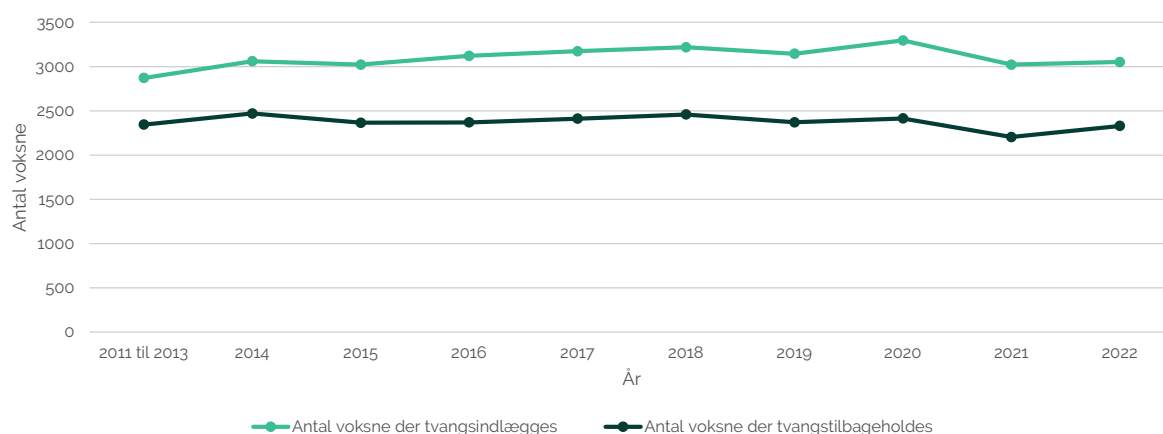
3.5. Tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse

Frihedsberøvelse opgøres som hhv. tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse.

I figur 16 ses den nationale udvikling i antallet af voksne, der tvangsindlægges. Figur 17 viser udviklingen opgjort pr. 100.000 borgere.

Figur 16 viser antallet af voksne, der hhv. tvangsindlægges og tvangstilbageholdes for hele landet. I 2022 blev 3.052 voksne tvangsindlagt. Det er stort set uændret siden 2011-2013, hvor antallet var 2.871. Tilsvarende er 2.332 voksne i 2022 blevet tvangstilbageholdt, hvor det i 2011-2013 var 2.344. Udviklingen er således også her stort set uændret fra 2011-2013. Fra 2021 til 2022 ses en mindre stigning i antal voksne, der tvangstilbageholdes.

Figur 16: Antal voksne der tvangsindlægges, og antal voksne der tvangstilbageholdes

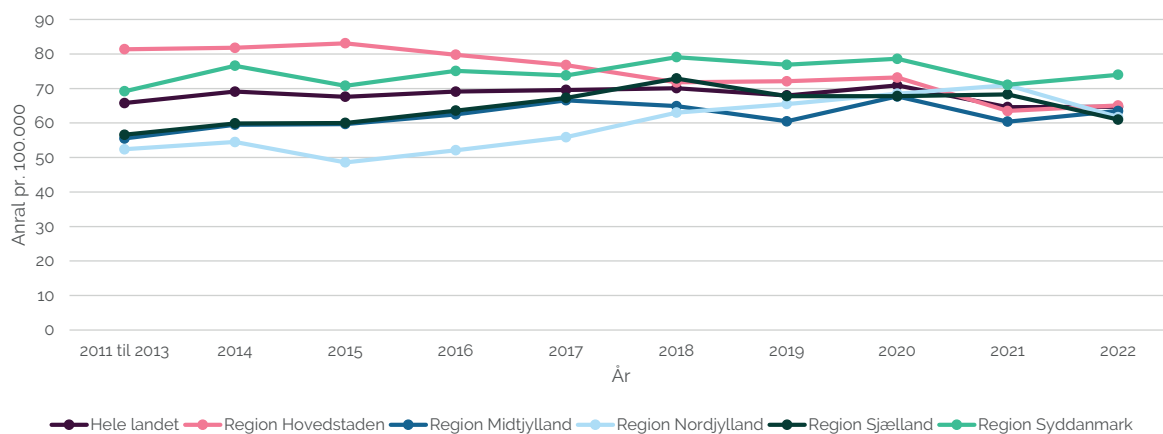

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 17 viser antallet af voksne, der tvangsindlægges pr. 100.000 borgere. Nationalt er udviklingen stort set uændret i perioden 2011-2013 til 2022. Udviklingen er varierende på tværs af regionerne. Region Syddanmark ligger højest i 2022, og der ses en markant stigning i Region Nordjylland og

Region Sjælland i løbet af hele perioden. Fra 2021 til 2022 ses der dog et fald i både Region Nordjylland og Region Sjælland. I de resterende regioner er der i samme tidsperiode sket en mindre stigning. I Region Hovedstaden ses der overordnet et fald fra 2011-2013 til 2022.

Figur 17: Antal voksne pr. 100.000 borgere, der tvangsindlægges

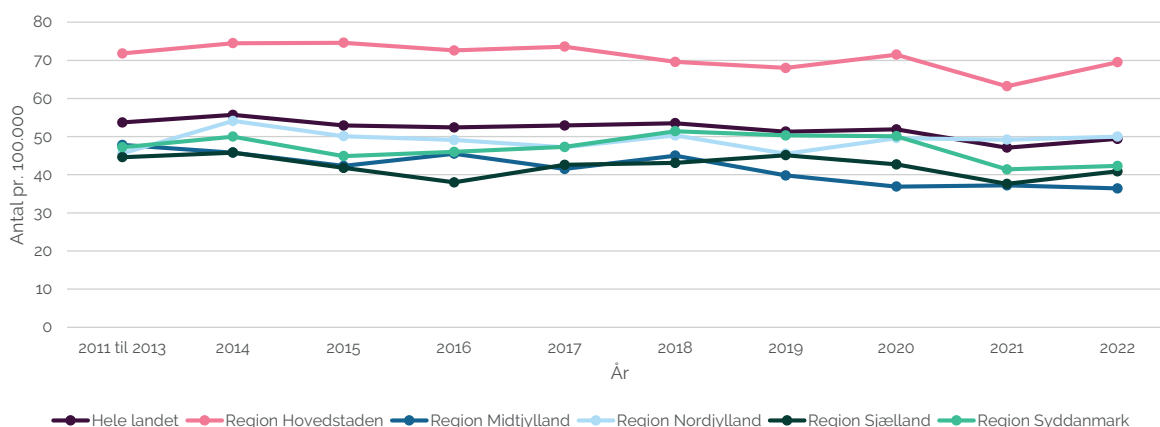

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 18 viser antallet af voksne, der tvangstilbageholdes pr. 100.000 borgere. Der er en tendens til et mindre fald i de fleste regioner siden 2011-2013

fraset Region Nordjylland og Region Hovedstaden. Fra 2021 til 2022 ses en mindre stigning i Region Sjælland og Region Hovedstaden.

Figur 18: Antal voksne pr. 100.000 borgere, der tvangstilbageholdes

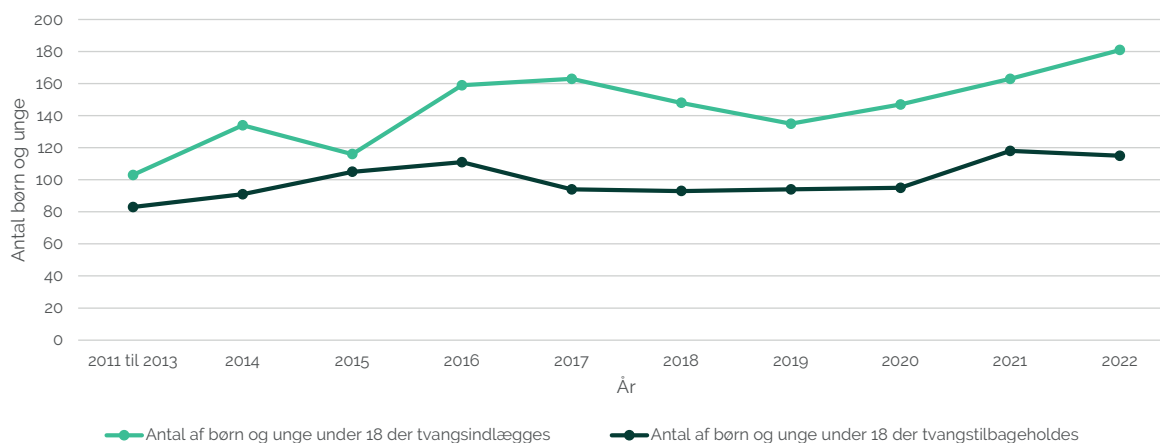

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023 samt Danmarks Statistik

I figur 19 ses den nationale udvikling i antallet af børn og unge, der tvangsindlægges og tvangstilbageholdes. I 2022 blev 181 børn og unge tvangsindlagt, og 115 blev tvangstilbageholdt. Til sammenligning var antallet i 2015 hhv. 116 for

tvangsindlæggelser og 105 for tvangstilbageholdelser. Antallet af børn og unge, der er blevet tvangsindlagt, er steget mellem 2019 og 2022. Det skal igen bemærkes, at antallet er relativt lavt, og derfor er tendensen usikker.

Figur 19: Antal børn og unge, der tvangsindlægges og antal børn og unge, der tvangstilbageholdes

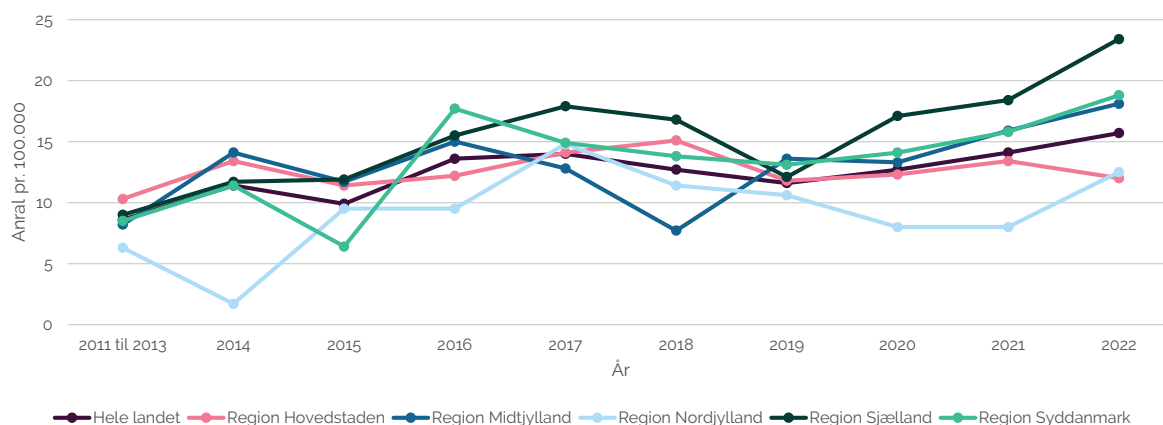

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 20 viser antallet af børn og unge under 18 år pr. 100.000 borgere, der blev tvangsindlagt i perioden. Både nationalt og regionalt ses særligt en stig-

ning de seneste år (fraset i Region Hovedstaden), men fortolkningen er usikker, og tendensen dækker over regionale variationer fra år til år.

Figur 20: Antal børn og unge under 18 år pr. 100.000 borgere, der tvangsindlægges

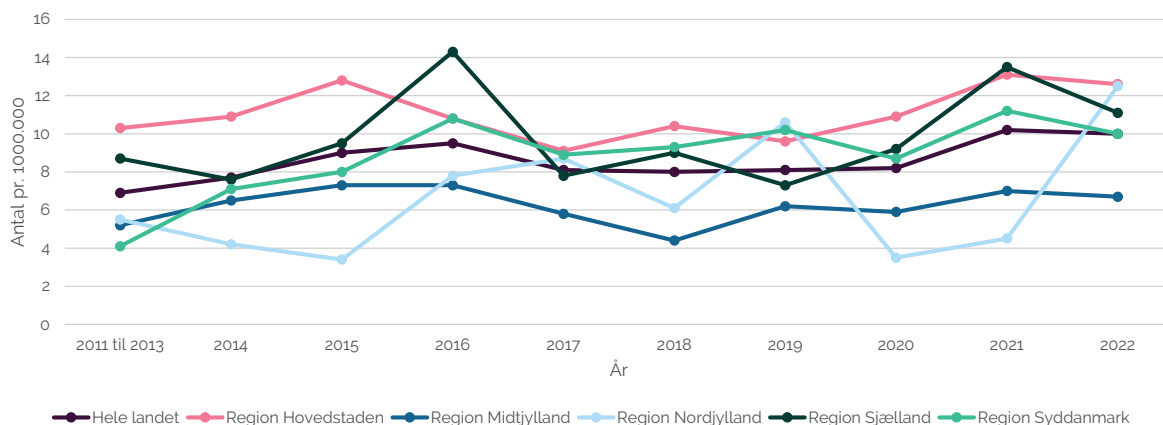

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Figur 21 viser antallet af børn pr. 100.000 borgere, der tvangstilbeholdes. Det samlede antal er lille, og der ses variation i udviklingen fra år til år. Udviklingen fra 2021 til 2022 både på landsplan og i

de enkelte regioner er relativt stagneret, bortset fra i Region Nordjylland, hvor der er sket en markant stigning fra 2021 til 2022. Der ses omvendt et fald i Region Sjælland siden 2021.

Figur 21: Antal børn der tvangstilbeholdes pr. 100.000 borgere i regionen

Kilde: Register over anvendelse af tvang i psykiatrien 20.03.2023 og Landspatientsregisteret 10.03.2023, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks Statistik.

Bilagsfortegnelse

- Bilag 1:** *Monitorering af tvang i psykiatrien – Bilagsrapport.* Her findes tabeller med oversigt over tvangsmonitoreringen for perioden 1. januar 2022 – 31. december 2022.
- Bilag 2:** *Notat vedrørende Sundhedsstyrelsens kommentering af tvangsmonitoreringen i psykiatrien.* Heri findes ligeledes en vejledning til Sundhedsstyrelsens kommentering.
- Bilag 3:** *Oversigt over tvangsformer.* Heri ses en oversigt over og beskrivelse af de tvangsformer, der vedrører den løbende monitorering af tvang i psykiatrien i henhold til psykiatriloven.
- Bilag 4:** *Dokumentation af indikatorer for tvang i psykiatrien.* Heri ses en beskrivelse og dokumentation af anvendelsen af indikatorer for tvang.
- Bilag 5:** *Baggrundstabeller til monitoreringen af tvang i psykiatrien 2022.* Heri ses en samlet tabeloversigt over al data for monitoreringen i perioden 1. januar 2022 – 31. december 2022.

Sundhed for alle ♥ + ●